

3 DOPORUČENÍ

I když mezi vzdělávacími výsledky žáků a jejich rodinným zázemím existuje silná souvislost, lze pomocí účelných intervencí cílených např. na **zvýšení motivace žáků** nebo jejich **zájmu o čtení** tyto výsledky zlepšit. Pomůže také vhodně aplikované **formativní hodnocení** a poskytování **kvalitní zpětné vazby** k žákovské práci.

Žáci pocházející ze sociálně slabších rodin mohou ve školách, které mají vysoký průměrný SES, dosahovat **srovnatelných výsledků** s žáky, kteří pocházejí z rodin s vyšším SES. To znamená, že takový **kolektiv** dokáže **znevýhodněné žáky** tzv. **vytáhnout**.

Současně je vhodné snažit se pro žáky ze znevýhodněného prostředí organizovat **výuku s jasnou strukturou**, probírat **učivo po menších cílech** a vyžadovat od žáků **bezprostřední zpětnou vazbu**. Vhodné je i **cílené využití dělených hodin** nebo **tandemové výuky** v určitých předmětech, v závislosti na prioritách rozvoje školy.

Disponibilní hodiny je potřeba **využívat uvážlivě** na aktivity, které mají **potenciál snižovat deficity žáků** plynoucí ze znevýhodněného prostředí (rozvoj jazykových a komunikačních dovedností, podpora čtenářských dovedností a později kritické práce s textem, rozvoj slovní zásoby apod.).

Nabídka **zájmových činností** (školní družiny a kluby, domy dětí a mládeže) rovněž může představovat způsob, jak žákům ze znevýhodněných rodin pomoci. Tyto činnosti totiž mohou podporovat získání dovedností, které jsou v dnešní době potřebné. Může jít zejména o schopnost komunikovat, řešit problémy v týmu nebo srozumitelně sdělovat vlastní názor.

Žákům, kteří nemají v domácím prostředí klid a potřebné vybavení k vypracování domácích úkolů, je vhodné **nabídnout prostor** pro plnění úkolů nebo pro učení **přímo ve školách**.

Žáci se silným pocitem sounáležitosti se školou (v dané škole se cítí dobře) dosahují statisticky významně lepších výsledků. Silně pocíťovaná sounáležitost žáků se školou pomáhá rovněž kompenzovat negativní efekty nízkého SES. Ředitelé škol a učitelé by tedy měli různými cestami, třeba **důrazem na zapojení všech žáků do soutěží a olympiád**, vztah žáků ke škole podporovat, což se pak může projevit zvýšeným pocitem jejich sounáležitosti se školou a následně i lepšími vzdělávacími výsledky.

Významná je v tomto ohledu i **emoční podpora rodičů**. Tento faktor mohou učitelé ovlivnit nepřímo tím, že **identifikují žáky** s negativními pocity (obavy, strach, smutek) a **vhodnou komunikací s rodiči** se pokusí přispět k vyšší podpoře emočního rozvoje jejich dětí.

Dosažené výsledky žáků, kteří se stali obětí nejrůznějších podob šikany, jsou v průměru takřka vždy nižší než výsledky žáků, kteří šikaně vystaveni nebyli. Vedení škol by mělo usilovat o **vybudování vhodného školního prostředí**, kde k šikaně nedochází, nebo alespoň takového, kde se žáci nebojí s případnými problémy svěřit svým učitelům. Případné projevy šikany je nutné identifikovat v počáteční fázi a přijmout náležitá opatření, a to jak na straně oběti, tak i agresora.

Pro kvalitu a efektivitu vzdělávání je velmi důležitá **vnitřní motivace** učitele. Čím nižší je motivace učitelů, tím direktivnější styl výuky uplatňují a tím více se zhoršují jejich vztahy s žáky. Ředitelé školy by se tak měli všemi dostupnými cestami snažit **motivaci učitelů podporovat**, a naopak **snižovat nátlak na učitele** ze strany vnějšího prostředí (představy a požadavky rodičů, tlak na využívání technologií či metod, kterým učitelé nerozumějí nebo s nimiž se neztotožňují, apod.), který jejich motivaci umenšuje.